Nr. 122 Sibiiu, Joi 20 Octomvre (1 Noemvre) 1883. *Anul XXXI*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată 7** cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

„Arată orbului Brăila.“

I.

Onorabilul corespondent *C.* al acestui diariu şi-a luat în Nrii 119 şi 120 osteneala a capacita pe şoviniştii din Cluj şi consorţii lor — că causa nemulţĕmirei românilor din Transilvania faţă de soartea lor politică de astăḑi sûnt numĕroasele legi aduse anume spre apăsarea lor, plus şi mai esagerata esecutare a acelora în direcţiunea aceasta.

Corespondentul *C.* are tot dreptul susţinênd, că dacă am sta sĕ înşirăm toate datele, câte ne stau la disposiţiune în meritul acesta, am putè umplè folianţi voluminoşi.

Dar are tot dreptul şi într'aceea, ce ne lasă sĕ cetim între şire, că: toate acestea ar fi în zadar, pentru că pe nefericiţii compatrioţi ai nostri, orbiţi cu totul de idea ficsă de a face din noi în câte-va decenii maghiari niaoşi, nu-i vom putè capacita despre aceea, că aflându-ne în oposiţiune cu programa politică a rasei maghiare, nu putem fi timbraţi de inimici ai patriei.

Cu toate acestea credem, că cel puţin faţă de publicul nepreocupat trebue sĕ justificăm ceva mai detaiat atitudinea noastră faţă de gravele imputări de nepatriotism şi de neobservare a legilor, ce ni se făcură în timpul mai recent.

Programa şoviniştilor e cunoscută. Ei înşişi nu o mai păstrezăca secret. Ea conţine două macsime: a stoarce pe român materialminte de tot sucul de viaţă, a face din inteligenţi, orăşeni şi ţĕrani tot ţatâţia proletari, spre a strivì generaţiunea presentă; şi a împedeca pe român în ori-ce desvoltare intelectuală şi culturală, spre a ruina de acum generaţiunea viitoare.

Ce a făcut până acum şoviniştii pentru resolvirea problemei prime, a indigitat corespondentele *C.* de ajuns. Cele puse la cale pentru resolvirea problemei a doua ne permitem a le specifica ceva mai detaiat. Nu facem aceasta pentru de a capacita pe şoviniştii din Cluj şi alte părţi. Scim că aceasta e imposibil; ei nu vreau sĕ înţeleagă. Voim sĕ liniscim consciinţa acelor fraţi ai noştri, cari nepĕtrunḑênd mai afund în trista realitate a lucrurilor, pot fi duşi în ispită a crede, că nemulţămirea noastră îşi are fântâna în pretensiuni nejuste, esagerate, contrarie legilor şi interesului patriei — bine priceput.

Ne vom ocupa de cestiunea culturală din patria noastră.

Şi pe terenul acesteia trebue sĕ facem deosebire între fasele vieţii noastre constituţionale din ultimele două decenii. Şi aici formează acestea două decenii, două perioade, cari difer foarte esenţial unul de altul. Periodul prim — anii dela 1868 — 1874 — l'am putè numì era Deakiană, când în fruntea naţiunei maghiare sta *„înţeleptul patriei“* Francisc Deák, care propoveduia conaţionalilor sĕi: frăţietate sinceră cu naţiunile conlocuitoare, loiala respectare şi cruţare a drepturilor şi intereselor sacrosancte ale acestora. Alăturea cu Francisc Deák conducea destinul cultural al patriei înţeleptul br. Eőtvös, care scrisese pre drapelul sĕu: Cultură adevĕrată! provină ea de ori-şi unde. Periodul al doilea — fiind *„nomina odiosa“* — îl vom distinge numai după timp: era nouă, dela 1875 încoace. Caracteristica lui zace în devisa, carea astăḑi se esprimă în toate foile maghiare: Zdrobirea naţionalităţilor; apoi în doctrinele speciale propagate tot de acelea foi, d. e.: „Românii sûnt „un element distrugĕtoriu pentru statul maghiar „şi sûnt periculoşi, pentru că sûnt numĕroşi, aşa „dară, în contra acestui element sûnt justificate „ori-ce mĕsuri, cari tot odată sûnt folositoare pen„tru elementul maghiar“, aceste le-a propoveduit lumei chiar şi ministrul de astăḑi, br. Kemény. În special pe terenul cultural era nouă a scris pe drapelul sĕu: Cultura nu e scop; ea e mijloc — spre sugrumarea naţionalităţilor. „Politica mea este, *ca ţeara sĕ fie bogată, cultă şi maghiară. Ca sĕ putem ajunge cele două dintâiu, e neapĕrat de lipsă a promova cea din urmă cu ori ce mijloace legale, căci fără aceasta nu ne putem închipuì statul nostru independent şi liber*“ cuvintele dlui Trefort, când cu alegerea sa de *civis trenciensis.*

Principiile şi doctrinele ambelor perioade se oglindesc fidel în legislaţiunile acestora, şi nimic nu poate precisa mai chiar situaţiunea, în care ne vedem împinşi prin acele (principii şi doctrine) decât „mĕsurile justificate“, ce s'au luat spre „zdrobirea noastră, „şi cari tot odată sûnt folositoare pentru elementul maghiar“.

Pe când legile de învĕţămênt din era Deakiană conţin pentru toate naţionalităţile dreptul absolut de a-şi înfiinţa şi conduce în spiritul lor genetic ori-ce institute de cultură intelectuală, şi obligă pe stat; „a îngrigì ca sudiţii de ori-ce naţionalitate sĕ se poată cultiva în limba lor maternă (Art. 44 din 1868, §. 17) — pe atunci era nouĕ pe unde poate închide scoalele române, ear' unde nu le poate închide, le preface în scoale maghiare sau maghiarisătoare.

Pe când legea despre învĕţămêntul public din scoalele populare (Art. XXXVIII din anul 1868) concede bisericelor recunoscute de autonome a-şi regula, administra şi conduce ele independent prin factorii sĕi scoalele sale şi reservă statului numai dreptul de suprema inspecţiune (főfelügyelet §. 14) precis definiat; pe atunci legile relative la învĕţămênt din era nouă conced organelor guvernului un drept foarte larg, aproape nelimitat, de ingerinţă în regularea, administrarea şi conducerea afacerilor scolare ale confesiunilor. Astfel art. XXXVIII din 1868 prescrie numai, ca în scoalele populare confesionali sĕ se propună cutari objecte neîncungiurat de lipsă pentru cultura intelectuală şi morală a populaţiunei (§. 11 pt. 3.), şi lasă toate ulterioarele disposiţiuni în acest merit la competenţa bisericilor autonome (§. 11)!

Faţă de aceasta legea din era nouă despre autorităţile scolare (Art. XXVIII din 1876) dă organelor guvernului dreptul de a supraveghia (felügyel), în ce estensiune se propun în scoalele populari confesionali singuraticele objecte (§. 5, pct. 3, lit. b) şi din ce manuale (ibid. lit. a); ear' art. de lege XVIII din anul 1879 impune scoalelor populare limba maghiară, ca object obligat de învĕţămênt şi dă organelor guvernului dreptul de controlă (ellenőrzi §. 6) în privinţa acestuia.

În special prescrie această lege, că în comunele cu locuitori maghiari şi nemaghiari sĕ se aplice deja de acum numai atari învĕţători, cari sûnt capabili a propune limba maghiară (§. 3 alinia ultimă), ceea ce instrucţiunea ministerială ddt 29 Iunie 1879, Nr. 17284 de sigur din greşală de condeiu o esplică astfeliu: că respectivul trebue sĕ fie capabil a *propune unguresce* (magyarul tud és e nyelven tanitani is képes § 9 alinia 2; kik magyar nyelven beszélni, irni és tanitani tudnak §. 18 al. 2.)

Tot această lege autorisează pe ministrul de instrucţiune publică a regula dînsul prin ordinaţiune instrucţiunea în limba maghiară în scoalele comunale (külön rendeletben szabályozza §. 4) fiind ordinaţiunea dênsului în ce privesce numĕrul pe septĕmână a oarelor de propunere de a se considera (szem előtt tartani) şi la compunerea planului de învĕţămênt pentru scoalele (nemaghiare) confesionale. Prin ordinaţiunea sa mai sus citată dl ministru a şi esmis un „plan de învĕţămênt pentru scoalele populari nemaghiare“, în care la scoalele cu un învĕţătoriu prescrie pentru limba ma-

FOIŢA.

Cristian Waldo
sau
CĂILE NOROCULUI.

Roman de George Sand.

(Tradus din franţozesce de E. B.)

(Urmare).

— Păzeşte-te de suprindere. De asta mĕ tem eu; eu nu mai pot sta pe loc! De când mi-ai spus de un copil, răpit în secret dela danneman... de un copil cu degetele făcute ca ale dtale...

— A! ḑise Cristian, poate că am visat de toate aceste şi sĕ le lăsăm. Eu vĕd pe bietele mele marionete în fundul cutiei lor; am sĕ le fac sĕ vorbească pentru ultima sau penultima dată, căci aceasta este lucrul cel mai real şi cu minte din reflecsiunile mele de astăḑi, domnule Goefle. Eu părăsesc buffoneriile şi iau ciocanul minorului, sĕcurea lucrătorului sau biciul de călĕtorie a ţĕranului strein. De toate celelalte rîd! Ce-mi pasă, dacă sûnt fiiul unei silfe amabile sau a unui iarl blăstĕmat! Eu am sĕ fiu fiiul lucrărilor mele şi n'am sĕ-mi frămênt creerii pentru un resultat aşa simplu şi aşa logic.

— Bine, Cristiane, bine! esclamă dl Goefle. Îmi place a te auḑi vorbind aşa; dară, eu am ideea mea: eu o păstrez, eu o esaminez, eu o nutresc.. şi acuma am sĕ-i dau aer proaspĕt. Se poate că ideea aceasta este absurdă; mĕ duc la Stenson am sĕ-i storc secretul; de astă-dată sciu, cum am sĕ-l prind. Cel mult într'un ceas m'am reîntors şi apoi mergem împreună la castel. Am sĕ observez pe baronul, am sĕ mĕ duc la el, sĕ aflu ce vrea dela mine. El se crede viclean: eu am sĕ fiu mai viclean decât el. Aşa este, curagiu! La revedere, Cristiane. — Aid, Nils, luminează-mi. — A! veḑi Cristiane, eacă jupânul Puffo, precum mi se pare.

Dl. Goefle se întêlnì în adevĕr cu Puffo.

— Ce, tu eşti! ḑise Cristian cătră servitorul sĕu. Te simţi mai bine astăḑi?

— Mĕ simt foarte bine, stăpâne rĕspunse Livornezul în ton mai dur decât de obiceiu.

— Ei, apoi la lucru, băiete! noi n'avem o minută de perdut. Avem sĕ jucăm Nunta Nebuniei, piesa, ce o scii mai bine, ce o scii de rost; tu n'ai nevoie de repetiţie.

— Nu, dacă nu vei face prea multe înoiri.

— De asta n'ai sĕ te îngrigesci; eu am sĕ mĕ ţiu de replice, fii liniscit. Du-te în grabă cu măgarul şi cu bagagiul la castelul nou: pune teatrul în picioare şi aşeaḑă decoraţiile. Stăi, am ales: ia pachetul acesta; eu îmbrac persoanele şi viu îndată. Dacă va fi de lipsă sĕ cetim piesa, avem acolo timp. Tu scii, că publicului ales îi trebue un sfert de ceas până se aşeaḑă şi se liniscesce.

Puffo făcu câţi-va paşi sĕ iasă apoi se oprì ezitând. Iohan, ţinêndu-l prins fără voia sa în Stollborg, îl întărîtase prin vorbele sale în contra stăpânului sĕu şi Puffo se grăbì a începe gâlceavă cu dênsul; dară el îl scia îndemânatec şi resolut şi se poate că, într'un unghiu foarte neesplorat a sufletului sĕu dur şi corupt, se mai afla un simţemênt de afecţiune involuntară pentru Cristian. El totuşi prinse curagiu.

— Eu mai am ceva, stăpâne Cristiano, ḑise el; aşi vrea sĕ sciu, ce prost ţi-a ajutat asară la marionete?

— A! A! asta te neodihnesce? Eu credeam că tu nici idee n'ai că, asară a fost o representaţie?

— Eu sciu, că a fost una şi că eu n'am ajutat!

— Şi scii bine aceasta?

— Eu am fost cam beat, ḑise Puffo ridicându-şi glasul, o mărturisesc; dară astăḑi mi s'a spus adevĕrul, şi eu îl sciu.

— Adevĕrul! ḑise Cristian riḑênd; nu ţi s'a spus că eu l'am ascuns de Escelenţia Voastră? Eu n'am avut onoarea a te vedè astăḑi şi de o aşi fi avut, n'am sĕ-ţi dau samă...

— Eu vreau sĕ sciu, cine a cutezat sĕ se atingă de marionetele mele?

— Marionetele dtale? îţi uiţi că marionetele sûnt ale mele; ele îţi vor spune; întreabă-le.

— Eu n'am nevoie a le întreba, ca sĕ sciu că un individ şi-a permis a mĕ înlocuì şi a căpăta doară salarul în locul meu.

www.digibuc.ro

ghiară septespredece din 32 de oare pe săptămână, ear pentru gramatica limbei materne (id. e. române) *douĕ* oare; la cele cu doi învĕţători prescrie pentru limba maghiară *29* din 56 (pentru gr. limb. materne *5*); la trei învĕţători prescrie pentru limba maghiară 36 din 78 (limba maternă 7) etc., — şi a îndatorit pe inspectorii reg. comitatensi de scoale de a ordona (elrendelni) ca mai ales limba maghiară sĕ se propună cel puţin în numĕrul de oare acolo prescris (*különősön a* magyar nyelvet tanitsák legalább is az abban (tantervben) kiszabott orákon §. 11 l. c.)

Legea despre scoalele medii (Art. XXX din 1883) va fi încă proaspetă în memoria on. cetitori. Cine nu cunoasce spiritul şi scopul ei?

Astfel sûnt legile erei nouĕ, şi astfeliu de instrucţiuni se dau spre esecutarea lor. Cum se îndeplinesce apoi aceasta din partea „celor mai micĭ" — o sciu onoraţii nostri cetitori din casuri speciale amintite în acest ţiariu. Auţim, că unele autorităţi comitatense au mers aşa departe,încât pretind ca actele referitoare la alegerile de învĕţători dimpreună cu documentele acestora sĕ se subscearnă lor înainte de întărire din partea autorităţii supreme eclesiastice, şi că ameninţă la casul contrariu cu destituirea prin brachiu a învĕţătorilor.

Auţim mai departe, că în timpul din urmă s'au aflat inspectori regesci comitatensi de scoale, cari umblă din sat în sat şi promit învĕţătorilor dela scoalele române confesionale remuneraţiuni în bani, dacă vor retrage oarele prescrise pentru alte doctrine şi le vor folosì spre propunerea limbei maghiare —! Unde trebue argumente mai clari în aceea privinţă, că scopul propriu al erei nouĕ nu e cultura, ci slăbirea elementului român? şi cine mai poate dubita, că „fiind în contra noastră justificate ori-ce mijloace" după doctrina dlui Kemény, avem a ne aştepta la acea, ca sĕ fim proscrişi în patria noastră?

Judece faţă de atari fapte ori-ce om nepreocupat: cine e elemetul distrugĕtoriu în stat?

Revista politică.

Sibiiu, în 19 Octomvre.

Comisiile delegaţiunilor prelucră materialul pentru şedinţele publice. În comisia pentru esterne a delegaţiunilor austriace ministrul de esterne Kálnoky la întrebarea lui *Clam* Martinic a rĕspuns, că raporturile monarchiei stau bine cu toate statele europene, fără nici o escepţiune. Cu această ocasiune a revenit special asupra Rusiei, la adresa căreia în comisia delegaţiunei ungare a ţis, că la cas de un atac, nu ne va afla singuri, şi a accentuat că şi cu Russia stăm foarte bine. În Rusia încă simt oamenii necesitatea păcei, şi aceasta nu numai guvernul, ci şi populaţiunea întreagă. Ce privesce referinţele cu Germania ministrul accentuează, că ele sûnt asigurate, căci ele nu se basează numai pe înţelegerea fără reservă a guvernelor, ci tot odată au intrat şi în consciinţa popoarelor din ambele imperii.

Camera română s'a întrunit Sâmbăta trecută şi s'a ocupat cu verificarea alegerilor. Şedinţa procsimă a fost anunţată pe Luni.

În Bulgaria se întêmplă lucruri neaşteptate. Se vede, că influenţa Rusiei scade pe ţi ce merge, cel puţin lucrurile întêmplate de curênd acolo ne fac sĕ credem aceasta.

Generalul rus în armata bulgară Lessovay, şi căpitanul Polsikof fără rechemaţi de catră ţarul Rusiei şi ei porniră fără a avisa pe principele Alecsandru. Această mĕsură a produs mare turburare în Bulgaria. Guvernul bulgar a rechemat în patrie pe toţi oficerii bulgari, cari se află în Rusia prin scoli militare şi pe la regimente.

Principele a chiemat la sine pe toţi oficerii ruşi, care fac parte din suita sa militară şi le a mulţămit de servicii. Totodată a provocat pre colonelul Redigher, gerant al ministrului de resboiu, sĕ-şi dea dimisia. Acesta n'a voit sĕ se supună ordinului principelui sub cuvêntul, că pentru el e decisiv numai ordinul ţarului. În urma acesteia principele l'a destituit şi i-a intimat ordinul de a părăsì ministeriul, căci altcum 'l va aresta şi trimite la frontieră.

Acestea au produs mare mişcare în toată Europa.

Ţiarele din Berlin nu sûnt de acord în apreţiări. Pre când guvernamentalul „Nord d. Allg. Zeitung" reproabă paşii principelui, care prin provocarea bruscă făcută ţarului poate escita represii din partea acestuia, pe atunci „Nationalzeitung" laudă ţinuta principelui, căci ea dovedesce emancipare de sub influinţa rusească.

Ţiarele dela noi încă sûnt încântate de cele petrecute în Bulgaria. „Pester Lloyd" se bucură de această întêmplare. Deducţiunile ei culminează în temerea, că deşi Bulgariei i-a succes a alunga pe oficerii ruşi, nu i va succede a alunga intrigele rusesci. El voiesce nici mai mult nici mai puţin ca isgonirea Rusiei din peninsula balcanică: *„Între noi şi teritoriul puterei rusesci nu esistă zonă neutrală. Cu privire la aceasta monarchia nu poate ceda nici cât e negru sub unghie, chiar când ar sta în faţa Rusiei numai cu puterea sa proprie. Declaraţiile din ţilele din urmă în delegaţiunile ungare însĕ cuprind în sine chizeşia, că în păstrarea păcei europene monarchia nu este isolată numai de sine, de unde inevitabila datorinţă, că monarchia trebue sĕ şi întoarcă toată atenţiunea spre Orient.*

Limbagiul acesta este destul de categoric. Numai puţin categoric este şi „Pesti Napló."

Terenul perdut de Rusia în Orient îl ocupă acum Austro Ungaria. „Dunărea e a noastră, în porturile dunărene bulgare noi avem interese mai multe. Nu voim ocupaţiuni, dorim sincer libertatea Bulgariei, nu ca muscanii. De bună seamă şi Bulgaria va urma Serbiei şi Valachiei (Olahországnak).

Aceste sûnt conclusiile finale ale ţiariului „Pesti Napló".

E curios a vedè acum un ţiariu, care pretinde, a fi serios, vorbind de dragostea pentru libertatea Bulgariei, dragoste afectată şi faţă cu România, după ce în rêndurile de mai sus tot din dragostea pentru aceste ţĕri Dunărene esclamă cu emfasă: *Dunărea e a noastră*".

Despre raporturile dintre Bulgaria şi Rusia, eată cum scrie şi ţiarul din Bucuresci: „Telegraful"

Lucrurile nu merg tocmai bine în Bulgaria; ba am putè ţice chiar, că ele merg rĕu. Încurcăturile, ce Rusia voesce a crea pe fie-care ţi principelui Alecsandru, dovedesc că ea este nemulţămită de dînsul. Şi această nemulţămire nu a putut sĕ fie provocată de alt-ceva, decât de faptul că principele Alecsandru s'a scuturat de jugul dictatorial al generalilor ruşi.

Învrĕşbirea dintre Rusia şi Bulgaria are o mare însemnătate, ori din care punct de vedere am lua-o. Până acì Rusia credea, că are în principatul bulgar o avan-gardă, cu care sĕ'şi poată reîncepe campania sa de cucerire în Orient. Se vede însĕ, că Germania şi Austria au sciut sĕ arete principelui Alecsandru adevĕratele intenţiuni ale guvernului din Petersburg şi sĕ'l facă a renunţa la o protecţiune, ale cărei bine-faceri principatul bulgar nu le-a cunoscut încă de aproape patru ani de ţile, de când esistă. În schimb însĕ a avut ocasiunea sĕ cunoască, până unde poate merge despotismul rus. Lucrurile însĕ s'au încurcat şi mai mult prin mĕsura luată de principele Alexandru de a congedia din armata bulgară pe oficerii ruşi şi de a rechema pe ofiicerii bulgari, cari se află în Rusia, fie în serviciul militar, fie prin scoale. Masca a căţut de tot. Ostilitate pe faţă contra Rusiei, care după ce a pierdut acum un an pe Serbia, pierde în anul acesta şi pe Bulgaria. Aceste douĕ lovituri, pe care monarchiele aliate din centrul Europei le-au dat într'un chip indirect colosului dela nord, dovedesc că Germania este hotărîtă cu ori-ce preţ a nu lăsa pe Austria în prada panslavismului, Ori-ce s'ar mai ţice, este netăgăduit lucru, că Rusia a fost pusă astăţi în respect de marele cancelariu şi simte pe fie-care ţi fugindu-i de sub picioare un tĕrêm, pe care 'l credea câştigat.

Serbia, Bulgaria şi în cele din urmă şi Turcia i-au scăpat pe rând pe rând din ghiare cu toată dibăcia cu care părea până la o vreme că a sciut sĕ-şi întindă mrejile sale. Nu mai vorbim despre noi, faţă cu care a sciut sĕ-şi plătească recunoscinţa luându-ne Basarabia. Afară de acestea nicì în întru nu-i merge Rusiei tocmai neted. Nihilismui a scos din nou capul şi luptă mereu spre a dobândl acele libertăţi pentru care au murit atâţa tineri, pe când alţii zac prin temniţi sau prin pustietăţile Siberiei.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Roman".

De sub goronul lui Horea, 12/24 Oct. 1883. Onorată Redacţiune! Aţi binevoit a lua notiţă în nr. 118 al „Tel, Rom." despre moartea neaşteptată, a fostului deputat dietal: Sigismund Borlea, bărbat destul de stimat şi cunoscut, nu numai la poporul nostru românesc din Ungaria şi Transilvania, ca un anteluptătoriu pentru câştigarea drepturilor politice — ci şi la regimul şi poporul maghiar, căruia în dieta ţĕrei de multe ori i-a spus pĕcatele şi rĕtăcirea, în carea se află faţă de români.

De vre-o 3 ani Borlea a trăit retras, în locuinţa din Baia de Criş, şi amăgit în sufletul sĕu pentru tractarea vitregă a poporului român, din partea şovinistilor Unguri, nici nu mai lua parte la afacerile publice. Un tel de pesimism îl cuprinsese. Şi nici nu e mirare a fi cineva pesimist, când vede adese luptele cele mai drepte perdute.

În 23 Octomvre a. c. a fost înmormêntarea lui Borlea. Poporul Zarandean a alergat din toate părţile spre a-i da ultimul tribut de recunoscinţă.

Pe la oarele 3 postmeridiane peste 1000 de oameni, bărbaţi, femei, inteligenţă şi popor s'a adunat la locuinţa defunctului. Amici şi cunoscuţi de

---

— Când a fost asta? fost-ai dta asară în stare a ţice o vorbă?

— Ar fi trebuit sĕ cerci sau sĕ mĕ insciinţezi.

— Este o lipsă de consideraţie, o mărturisesc, rĕspunse Cristian cu nerăbdare; dară eu am făcut aceasta, ca sĕ resist ispitei a te înfrunta cum meriţi pentru beţia dtale.

— Sĕ mĕ înfrunţi! esclamà Puffo, înaintând spre el cu aer ameninţător. Aşteaptă numai! Na!

Şi în acelaşi moment el repeţì spre capul stăpânului sĕu o marionetă în formă de măciucă. Arma era comică, însĕ nu mai puţin periculoasă; capul lui burattino era din lemn foarte vêrtos, ca sĕ resiste bătăilor de pe scenă. Ţinênd figura de haine şi făcêndu-o sĕ sboare ca o imblăcie, Puffo, în mânia sa, putea şi voia poate sĕ spargă craniul protivnicului sĕu. Cristian prinse marioneta în sbor şi, cu cealaltă mână prinse pe Puffo de gât şi îl trântì la pământ.

— Beţivule blăstemat, îi ţise el ţinêndu-l sub genunchi, tu ai merita o bătaie bună; dară îmi este scârbă sĕ te bat. Du-te, eu nu mai am nevoie de tine şi sĕ nu mai aud nici când ceva despre tine. Eu ţi-am plătit sĕptĕmâna dinainte şi n'ai sĕ capeţi nimic, dară, de cumva ţi-ai beut deja paralele am sĕ-ţi mai dau ceva, ca sĕ poţi merge până la Stockholm. Scoalăte şi nu te încerca la ceva rĕu, sau te sugrum.

Puffo, muiat încâtva, se sculà în tăcere. El nu era natură de ucigaş. El era umilit şi posomorît. Poate că simţea nedreptul sĕu; însĕ el totuşi avea o preocupaţiune, ce uimì pe Cristian: el adunà vre o câteva piese de aur, ce tocmai îi căţură din şerpar şi se împrăştiară pe podile.

— Ce-i asta? ţise Cristian prinţêndu-l de braţ. Bani furaţi?

— Ba nu! esclamà Livornezul ridicând mâna cu un gest eroic şi tot-o-dată burlesc, eu n'am furat aici nimic! Banii aceştia sûnt ai mei, i-am căpătat!

— I-am căpătat, fiind că cineva a vrut sĕ mi 'i dea. Aceasta nu privesce pe nimenea.

— Cine ţi i-a dat? Nu doară...

Cristian se oprì, ţinêndu-se a trada bănuelile ce era mai cu minte a le ascunde.

— Du-te, ţise el, dute în grabă; căci, decumva aflu, că tu eşti ceva mai rĕu decât un beţiv, te omor pe loc. Du-te şi sĕ nu te mai vĕd, sau vai de tine!

Puffo, iuspăimêntat, se retrase îngrabă. Cristian, ca sĕ-l ţină la o distanţă oare-care, puse mâna pe latul cuţit norvegian al maiorului. Aspectul acestei arme teribile ajunse a înspăimênta pe ţiganul, ce se temea sĕ nu-i ea Cristian aurul sĕu, ca sĕ cerce după izvorul acestei bogăţii neesplicate.

Livornezul ieşì foarte nehotărât din pavilon.

Iohan, esagerând une-ori în mod arbitrar intenţiunile secrete ale baronului, nu-i dase banii tocmai, ca sĕ facă ceea ce Puffo numia în stilul sĕu nu fără teamă, o festă rea, ci ca sĕ-l hotărască a se ţinè la o parte, când stăpânul sĕu ar fi provocat şi tras într'o gâlceavă oare care. Iohan îl spionase, el aflase prin el, că Cristian este iute şi curagios. El îi dase sĕ priceapă, fără a compromite pe baron, că Cristian a displăcut în castel unei persoane foarte puternice şi că a găsit în el un spion francez, o persoană periculoasă şi a. d. Puffo n'a înţeles minciuna aceasta, fiindcă nu era îndestul de grosolană pentru el. Ceea ce Puffo a înţeles, era aurul din buzunarul sĕu. Inteligenţa sa se ridicase până la conclusiunea următoare: „Dacă mi se plătesce, ca sĕ nu fac nimic, mi se va plătì cu mult mai bine, pentru ca sĕ fac ceva". El se hotărì dară a face ceva: el credea a găsì pe Cristian fără arme şi fără neîncredere: curagiul îi lipsise şi încâtva şi scelerimea. Cristian era aşa de bun, încât tremura mâna miserabilului: acuma, fiind învins şi umilit, ce avea sĕ facă?

Pre când Puffo făcea reflecsiunile aceste, încât era capabil a le face, Cristian emoţionat şi obosit mai mult în privinţa morală decât în cea fisică, se aşeţase pe geamantanul sĕu, adêncit în visuri melancolice.

— Tristă viaţă! îşi ţise el, privind maşinalmente spre marioneta întinsă pe podile, ce tocmai

www.digibuc.ro

ai defunctului au venit din depărtare spre a-i ḑice cel din urmă „adio“. Ne-a surprins mult vĕḑênd în giurul sicriului, şi o mulţime de maghiari, şi încă chiar şi pe inimicii de moarte ai repausatului. Se vede, că moartea complanează divergenţele.

Serviţiul funebral l'au îndeplinit 15 parochi, îmbrăcaţi în ornatele bisericesci, în frunte cu administratorul ppresbiter Georgiu Părău.

Pe la oarele 4 p. m. carul funebral, cu remăşiţele pămêntesci ale defunctului, a plecat către cimiteriul bisericei din Cebea. În giurul sicriului erau 14 indivi̧ḑi purtând lumini mari de ceară; ear înaintea acestora — pe de laturi la 20 inşi purtau torţe. În frunte erau 12 studenţi dela gimnasiul din Brad, cari au cântat funebraliele.

Acestora urma preoţimea. În urma sicriului venia, vĕduva socie, fiica defunctului, cu fiitoriul ginere Dr. Magdu, şi o mulţime de inteligenţă şi popor.*) Ajuns întreg conductul la biserica din Cebea, sub goronul lui Horea, s'a finit serviciul de înmormêntare îndatinat.

Părintele administrator, Georgiu Părău ţinu cuvêntarea ocasională. Dênsul în liniamente generale a descris perderea, ce a îndurat poporul român, prin mutarea la cele eterne a dibaciului luptătoriu Borlea.

De asupra morméntului, carele este săpat lângă al nemuritoriului martir: Avram Iancu, a rostit o vorbire advocatul Petru Truţa din Baia de Criş. 'Mi permit a vĕ comunica cuprinsul acelei vorbiri rugându-vĕ a o publica — dacă e posibil. — Eată cuprinsul:

„Veniţi gentili fraţi în doliu, spre a aduce omagiele recunoscinţei asupra osĕmintelor reci, astrucate în acest sicriu; căci ele sûnt rĕmăşiţele şi preţioasele umbre ale bărbatului preameritat, sdruncinat în luptă pentru independenţa, libertatea şi egala îndreptăţire a poporului nostru românesc.

„Dar ce lauri de recunoscinţă!? Atunci, când la timpul cuvenit devotamentul sĕu ne a chemat spre a ne împlinì o scumpă detorinţă către scumpa noastră naţiune, şi spre a ne întinde simbolul nostru de recunoscinţă; ne-am uitat de noi inşine, de demnitatea naţională pentru care el totdeauna s'a luptat; şi meritele lui nu le-am sciut apreţuì!**) Dar sĕ nu mai reamintesc!

„În acest moment stăm uimiţi cu inimile întristate înaintea acestui cosciug, şi pentru ce? mĕ veţi întreba. Pentru că el conţine, şi ne a răpit pre premergĕtoriul şi unul dintre cei mai bravi eroi în luptă pentru drepturile poporului sĕu, şi unde sĕ aflăm basa acestor omagie de recunoscinţă? Nicăiri decât în fapte împlinite. Istoria poporului românesc 'şi va imfrumseţa paginile cu faptele unui Sigismund Borlea în luptă politică pentru fericirea poporului românesc.

„Sûntem convinşi şi istoria ne va învĕţa pre noi şi pe următorii nostri şi ne va da doveḑi destul de clare despre simţiul de credinţă neclătită, despre devotamentul acestui bărbat pentru binele şi fericirea poporului sĕu.

„Nu de mult 'l vĕḑurăm pe el în funcţiunea de protonotar al fostului comitat Zarand, în care calitate în timp de 14 ani cu tot deadinsul şi cu toată nisuinţa era pentru organisarea acestui district corespunḑĕtoriu spiritului têmpului şi cu considerare deosebită la imbunătăţirea stărei materiale şi spirituale a acestui popor.

„Nu de mult 'l vĕḑurăm ca representant în camera representantivă, luptându-se fără sfială şi fără oboseală pentru principiele salutari: libertate, egalitate, frăţietate şi pentru drepturile naţionali ale poporului sĕu.

Nu de mult 'l vĕḑurăm pre el în representaţiunele bisericesci, scolari, şi comitatense, luptându-se cu spada a mână pentru constituţiunea bisericei noatre naţionali, pentru ridicarea şi promovarea causei scolari între popor — şi pentru organisarea administraţiunei pre basele legali şi de drept.

„În toate aceste lupte spada lui a fost cea mai onorifică şi virtuoasă, respectată şi recunoscută chiar şi de inimici: — era spada dreptului şi a dreptăţei, spada unui caracter firm devotat patriei şi poporului românesc.

„Şi în urma atâtor lupte continue, eată resplata destinată, de mult secreta creaţiune! El astăḑi cu inima frântă întră în reçele mormênt, fără respiraţiune şi fără ca oare când sĕ se poată bucura de fruptele neîntreruptelor sale lupte pentru patrie, naţiune şi poporul românesc.

„Sigismund Borlea, bravul anteluptătoriu aḑi nu mai este; O! dar ne remâne numele de o pie memorie pentru eterna istorie a poporului sĕu românesc, eară faptele lui ne vor servì de esemple vii, de virtute naţională, pentru noi toţi, cari vom avè a-l urma.

„Fie dar, ca memoria şi faptele demnului bărbat, Sigismund Borlea, sĕ ne servească de îndemn a ne întărì spiritele şi credinţa în luptă pentru fericirea patriei şi a neamului nostru românesc.

„Ear tu, spirite fericit, care după vieaţa ta decorată cu laurii recunoscinţei ne-ai lăsat în lacrămi de durere, treci cu omagiele noastre de recunoscinţă la viaţa cea eternă, unde vei întêmpina umbrele confraţilor tĕi: Stefan, Michaiu Vodă, şi a unui Iancu — du-le şi lor voicasa scire, că poporul, pentru care voi v'aţi luptat cu devotament, în mijlocul luptelor pentru esistenţa naţională, încă mai vieazā.

Odichnesce în pace! căci noi cu repeţirea numelui tĕu cu pietate, vom ruga preatot Puternicul, a'ţi face odichnă eternă! *Corespondentul.*

*) Sicriul era acoperit de cununi, între care voiu amintì, cea cu inscripţiunea: „Lui Sigismund Borlea, Românii Zarandeni“ şi cea cu inscripţiunea: Lui Sigismund Borlea, amicii din Deva“.

**) Alusiune la alegerea de deputat dietal în 1881, când Borlea a căḑut fiind corupţi vre-o 7 preoţi, câţiva notari, şi alegĕtori, cari votară pentru ungur.

Varietăţi.

* *(Personalia.)* Escelenţia Sa P. Archiepiscop şi Metropolit Miron Romanul cu trenul de Marţi la 2 oare s'a re'ntors în mijlocul nostru.

* (Himen). Duminecă în 16 a lunei curente s'a serbat cununia sa Dl Adam Groza cleric absolut cu dşoara Maria Popovici în comuna Ocolişul mare.

* (Concert) se va arangia din partea reuniunei de lectură română din Timişoara pentru scopuri culturale în 10 Noemvre st. n. 1883 în sal'a dela bereria (Fabrikshof.)

Programa Concertului.

Câteva cuvinte de deschidere rostite prin preşedintele reuniunei.

1. *„Moara dintre stânci“*, (Die Felsenmühle,) uvertură de C. G. Reissiger, pentru piano cu 4 mâni, esecutată de doamna *Opriş* şi domnişoara *Jurma.*

2. Aria din Opera *„un ballo in maschera“*, cântată de domnul *N. Popoviciu.*

3. *Sonata.* Op. 9 de Alesandru de Mocsonyi, Andante, Scherzo, esecutată pe piano şi violină de domnii *C. Gaszner* şi *M. J. Novácek.*

4. *a) „Nu eşti iubit“*, de J. Vasilescu *b) „Dorul“* de Chiricescu· *c) „Változatok“*, de Andreiu Kovács, cântate de *Miscovits Ferenczy.*

5. *„Luntraşul“*, de Schiepek, cor de dame şi bărb.

---

1. *„Marche solennelle,“* pentru piano şi harmonium, de E. Ketterer, esecutată de doamna *Páldi* şi domnul *Kármász.*

2. Aria din opera *„il barbiere di Seviglia“*, de Rossini, cântată de doamna *Miskovits Ferenczy“.*

3. *„Illustraţiune romană,“* după teme naţionale compusă pentru ocasiunea aceasta de Ch. R. Kárász, esecutată pe piano de doamna *Opriş.*

4. *a) „Codru verde,“ b) „Sequidilla,“* de G. Dima, *c) „Dor de rĕsbunare“* dn G. Cavadia, cântate de domnul *N. Popoviciu.*

5. *„B-dur Trio,“* pentru piano, violina şi celo, de A. Rubinstein, esecutat de domnii *Ç. Gasener, M. J. Novácek* şi *E. Gerger.*

6. *„Sinaia.“* horă de Ventura şi Porumbescu, cor de dame şi bărbaţi.

După concert va urma joc.

* (Un nou fel de duel american.) Aşa e lumea. De se gâcesce ceva nou în felul sĕu, ceva nou estravagant, apoi oamenii 's dedaţi a'l porecli „american“. Aşa şi cu feliul ăsta de duel, despre care poate că chiar americanii nu sciu nimic. Eată regulele duelului: se pregătesc douĕ ţigări, dintre cari una curat de tutun, ear cealaltă se înfundă cu dinamit. Duelanţii trag câte una dintre ţigări şi fumează. Pe care'l ajunge apoi soartea cu ţigara de dinamit — i sare capu în aer.

* (Un virtuos de şach.) D. Blackburne, vestitul invingĕtor de şah dela Londra, a jucat în ḑilele aceste în City Schach-Club 21 partie de şah, fiind cu ochii legaţi; şi a căşcigat 19, ear 2 le-a făcut remis. Desteritatea aceasta şi siguranţa memoriei, despre care dovedesce faptul acesta ne mai pomenit, produseră o admiraţiune generală.

* (Pesta bovină.) În comuna Rediu şi Paltiniş din judeţul Dorohoi s'a ivit — precum ne anunţă jurnalele din România — pesta bovină. S'au luat mĕsurile necesare din partea forurilor militare respective spre împedecarea estinderei acestei epidemii. — despre care se ḑice, că s'ar fi importat din Basarabia.

Posta Redacţiunei.

Domnului I. P. in B. Interesarea Dtale pentru scoală ţi servesce spre onoare. Vom face intrebuinţare de cele arătate de dta la locurile competente.

Loterie.

Mercuri 31 Octomvre n. 1883.

Sibiiu:	83	58	81	72	32

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 30 Octomvre n. 1883.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.60	119.—
Renta de aur ung. de 4%	87.05	86.50
Galbin	5.70	5.70
Napoleon	9.55	9.52
London (pe poliţa de trei luni)	120.05	119.95

---

era sĕ-i spargă craniul. Tristă societate cu oameni fără crescere! şi totuşi acuma, ca nici când, am sĕ sĕ mĕ dedau la aceste: de oarece voiesc sĕ întru în ultimele clase a poporului, din care, pe semne, am ieşit, înzadar m'am încercat a mĕ despărţì de el, de bună seamă voiu fi adeseori silit a-mi apăra dreptul prin forţa pumnalului, în contra cutăror nature grosolane, ce nu se pot convinge prin blândeţă şi prin simţĕmênt. O Jean-Jacques! prevĕḑuta-i tu aceasta pentru Emil al tĕu? Nu, fără îndoială, şi totuşi au năvălit cu petre asupra ta şi te-au scos din modesta ta căscioară, te-au silit sĕ părăsesci viaţa dela ţeară, pentru că nai sciut sĕ însufli frică acelora, ce nu te au înţeles!

„Ei bine, cine eşti tu, tu care era sĕ mĕ uciḑi? ḑise Cristian vorbind tare de astădată, ca sĕ-şi dea avênt, şi ridicând marioneta, ce zăcea cu faţa la pământ. O, Joe, tu eşti sêrmanul, dragul meu Stentarello! tu, favoritul meu, protegeatul meu, servitorul meu cel mai bun! tu, cel mai bătrên din trupa mea tu cel perdut în Paris şi găsit aşa miraculos pe cărările Boemiei! Nu, nu se poate, tu nu mi-ai fi făcut nici un rĕu, mai curênd te ai fi întors către ucigaşi. Tu eşti mai bun decât mulţi din marile aceste marionete proaste şi rele, ce pretind a aparţinè speciei omenesci şi a căror inimă e mai tare decât capul. Vino, sêrmane şi iubite amice, vino, sĕ-ţi puiu un guler alb şi sĕ-ţi periu hainele tale acoperite de colb. Eu îţi jur, că pe tine n'am sĕ te părăsesc!... Tu ai sĕ călătoresci împreună cu mine în taină, ca sĕ nu faci sĕ ridă oamenii cei serioşi şi îţi va fi urît când nu vei mai vedè luminările lampei, noi avem sĕ povestim împreună; eu am sĕ încredinţez suferinţele mele, drăgălaşul tĕu suris şi ochii tĕi sclipitori îmi vor aminti nebuniile trecutucutului meu.. şi visurile de amor, încolţite şi dispărute în ḑidurile întunecoase din Stollborg!

Un rîs de copil făcu pe Cristian sĕ se întoarcă: era dl Nils, care întrase pe vêrful degetelor: el sărea de bucurie şi bătea în pălmi la vederea marionetei, ce se mişca ca şi când ar fi vie, între degetele agile ale lui Cristian.

— O! dă-mi acest mic bărbat frumos mie! esclamă copilul entusiasmat: dă-mi-l pentru un moment, sĕ mĕ joc cu el!

— Nu se poate, ḑise Cristian grăbindu-se a arangea toaleta lui Stentarello; micul meu băiat nu se joacă decât cu mine şi apoi nici n'are timp. Nu vine dl Goefle?

— O! lasă-mĕ sĕ vĕd toate acestea! replică Nils aruncând transportat o privire zăpăcită în cutia, ce Cristian tocmai o deschise, unde sclipeau pêle-mêle peste olaltă pălăriile galonate, săbiile, turbanele cu pene şi coroanele de mărgele a lumei sale în miniatură. Cristian cercă a se scăpa de Nils cu blândeţă: copilul însĕ era aşa lacom în dorinţa sa a pune mâna pe minunile aceste, încât Cristian fu nevoit a i vorbì dur şi a i face ochi mari, ca sĕ-l oprească a năvălì asupra actorilor şi vestmintelor lor. El începu apoi a bufnì şi se puse la masă ḑicênd, că are sĕ se plângă dlui Goefle, că nimenea nu vrea sĕ se joace cu el. Mătuşa sa Gertruda i-a promis, că are sĕ-şi petreacă în călĕtorie, şi el nu-şi petrece nici într'un chip.

— Dară eu rîd de tine, uriciosule! ḑise el către Cristian făcênd grimase; eu sciu face corăbii frumoase de bârtie şi tu n'ai sĕ veḑi, ce am sĕ fac!

— Bine, bine! rĕspunse Cristian, care, socotind la ajutorul dlui Goefle, continuà cu grabă costumarea figurilor sale; fă corăbii, băiete, fă multe şi dă-mi pace.

Tot punênd la pălării şi la mantale pe capetele şi pe umerii micilor sale personage, Cristian privì spre pendulă şi devenì nerăbdător neveḑênd pe dl Goefle venind. El voia sĕ trimită pe Nils în graşd, ca sĕ-l roage sĕ se grăbească; Nils şedea busumflat şi se făcea, că n'aude.

— Numai, îşi ḑisĕ Cristian, de am avè timp sĕ cetim piesa!... Nu sciu, dacă am în memorie! Am avut atâtea alte grigi astăḑi... A! eu am promis maiorului o scenă de vênătoare... Unde sĕ o pun? Ori şi unde! O intercalare, luată din scena lui Moron cu ursul, în Princesa de Elvida. Stentarello va fi eroul; el are sĕ fie minunat:... el va rîde de oamenii, cari ucid ursul prin rociu... ca dl baron! Nu mai de n'ar fi luat Puffo piesa cu sine!... I-am dat o a mână!

(Va urma.)

www.digibuc.ro

Nr. 236. [587] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III Cărpiniș în protopresbiteratul Abrudului, se deschide concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare a acestuia în „Telegraful Român“

Emolumentele împreunate cu această parochie sûnt:

1. Cuartir în etagiul de sus al scoalei locale.

2. Folosirea cimiteriului, a unei liveḑi de lângă scoală, și a unui loc de fên din „Valea-Dăroaiei.“

3. Venitul stolar regulat, dela 160 familii, care toate la olaltă, dau un venit anual de 350 fl. care însă cu timp se mai poate urca.

Cei ce doresc a competa la această parochie, au de și subscerne petiţiunile instruite conform statutului organic și Reg. pentru parochii la subscrisul până la terminul sus indicat.

Abrud, 11 Octomvre, 1883.

În conţelegere cu comitetul parochial din Cărpiniș.

Ioan Gall m. p.,
protopresbiter.

CONCURS [588] 1—3

Devenind vacante trei ajutoare de câte 40 fl. v. a. pe an, destinate învĕţăceilor români, cari se vor aplica la meseriile: de postovar, pălărier, mașinist, argăsitor, clopotar, faur, rotar și covrigar.

Subscrisul comitet publică următorul concurs:

Suplicele sĕ se adreseze la subscrisul Comitet până la 1-a Decemvre a. c. provĕḑute:

1. Cu estras de botez, din care sĕ se vadă că suplicantul e român și posede etatea de 14 ani.

2. Cu atestatul de scoală, din care sĕ se vadă, că a percurs trei sau patru clase normale.

3. Revers dela părinţii sau dela tutorii copilului, din care sĕ se vadă că-l lasă sĕ înveţe cutare meserie.

4. O parie din contractul încheiat cu un Măestru din Brașov, din care sĕ se vadă că suplicantul e așezat la una din meseriile de mai sus de cel puţin 15 ḑile.

Brașov 10 Oct. 1883.

Comitetul asociaţiunei pentru spriginirea învĕţăceilor și sodalilor români meseriași.

B. Baiulescu, pres. **Dr. I. Bozoceanu**, secr.

Nr. 307. [589] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Săsciori se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele legate de acest post sûnt:

Salariu anual 300 fl. v. a. cuartir și lemne.

Doritorii de a îmbrăca acest post au sĕ'și subștearnă petiţiunile instruate cu documentele provĕḑute în legile în vigoare oficiului protopresbiteral subsemnat până la terminul supranumit.

Sebeș în 18 Octomvre, 1883.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial.

Nr 255 [564] 2—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea următoarelor posturi învĕţătoresci în tractul Bistriţei se escrie prin aceasta concurs până la 30 Octobre a. c. st. v. și anume.

a) în Blașfalĕul inferior cu salariu anual de 100 fl. v. a.

b) în Simotelnic cu salariu anual de 135 de fl. v. a.,

Cererile instruite conform legilor vigente sûnt a se înainta la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

În conţelegere cu comitetele parochiale concerninte.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriţei.

Borgo-Dioseni, 26 Septemvre 1883

Ioan Buzdug m. p.,
adm ppresb.

Nr. 274. [580] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei de capelan în parochia de clasa a III. Sibișani lêngă bĕtrânul și neputinciosul paroch se escrie din nou concurs în înţelesul Venerabilului ordin consistorial din 22. Martie 1882 Nr. 727 B. cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegr. Rom.“

Emolumentele împreunate cu această staţiune capelanală sûnt 200 fl. val. a.

Doritorii de a se aplica la această staţiune au sĕ'și subștearnă suplicele instruite cu documente prescrise de legile în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul indicat.

Sebeș 1 Octomvre, 1883.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial..

CONCURS.

Pentru staţiunea învĕţătorească împreunată cu cantoratul din comuna Păucea, protopresbiteratul Têrnavei inferioare, se escrie prin aceasta concurs până în 20 Octomvre st. v. a. c.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

a) Cuartir în casa închiriată pentru scoală.

b) 4 care de lemne, din cari sĕ se încălḑească și scoala.

c) Un jugĕr de pământ.

d) Dela 80 familii câte o ferdelă de cucuruz à fl. =80 fl.

e) Dela 26 familii cu copii de scoală câte o ferdelă de cucuruz à 1 fl.

f) Ca cantor dela 26 familii câte o ferdelă de cucuruz à 1 fl. =26 fl., și

g) Ca cantore terţialitatea din stolă circa 18 fl.

Cucuruzul se va plăti în 2 rate egale și anume în 1 Februarie și 15 August st. v.

Doritorii de a ocupa această staţiune au a se presenta în o Duminecă sau sĕrbătoare înainte de alegere spre a cânta în Biserică; ear' petiţiunile instruite conform legilor și regulamentelor în vigoare a le așterne la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus arĕtat.

Dela Oficiul protopresbiteral gr. or. al Têrnavei inferioare.

Deag 29 Septemvre 1883.

Daniil de Tamaș m. p.
[563] 3—3 adm. prot.

Nr. 191. [578] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei de învĕţătoriu la scoala gr. or. din comuna Sebeșul de sus, protopresbiteratul Avrigului, se escrie concurs cu termin până la 25 Octomvre a. c.

Emolumentele împreunate cu acest post învĕţătoresc sûnt.

1. leafa ficsă din lada comunală 140 fl.

2. lemne pentru încălḑit, câte vor fi de lipsă.

3. cuartir liber în edificiul scoalei.

Doritorii de a ocupa această staţiune învĕţătorească vor ascerne concursele lor la subscrisul oficiu protopresbiteral al Avrigului până la terminul susindicat instruate cu documentele prescrise în sensul legilor în vigoare.

Avrig, 9 Octomvre 1883.

În conţelegere cu comitetul parochial gr. or. din Sebeșul de sus.

Oficiul protopresbiteral al tractului Avrig.

Vasiliu Macsim m, p.,
adm. prot.

Nr. 212 [579] 3—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia gr. or. română din Bodia, de clasa III, protopresbiteratul Unguraşului, în urma decisiunei consistoriale ddto 14 Iulie a. c. Nr. 2294 B. prin aceasta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegr. Rom.“

Emolumentele:

1. Casă parochială cu grădina de 1 jugĕr.

2. Porţiunea canonică, arĕtoriu și fênaţ jug. 15, stângini 115.

3. Ḑilele de lucru, dela toată casa câte una.

4. Venitul stolar îndatinat.

Toate acestea după calculul sinodului parochial, respective al comitetului concernent, aduc un venit de 319 fl. 55 cr. v. a.

Doritorii de a ocupa această parochie au de și subterne suplicele instruate amĕsurat regulamentului pentru parochii în terminul pus subscrisului oficiu protopresbiteral, și concurenţii au voie de a cânta și predica în intervalul ḑilelor de concurs.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Fűzes Sânpetru, 11 Octomvre, 1883.

Oficiul protopresbiteral al tractului Unguraşului.

Petru Roșca m. p.,
protopresbiter.

Nr. 248. [566] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoala poporală gr. or. din Câmpeni, instituită cu trei învĕţători, se deschide concurs pentru toate trei posturile, până la 24 Octomvre a. c. st. v.

Emolumentele sûnt:

câte 300 fl. pentru fie-care învĕţătoriu, care se plătesc în rate lunare anticipative, și câte un orgiu de lemne; directorele va primì încă una remuneraţiune, de 50 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au a'și înstruì cererile, conform legilor din vigoare cu următoarele documente și anume:

1. că sûnt români de confesiunea gr. or.

2. că au absolvat cel puţin 4 clase gimnasiale.

3. că au absolvat cursul pedagogic ori teologic.

4. că posed atestatul de cualificaţiune prescris de statutul organic.

5. că au pracsă cel puţin de un an, ca învĕţătoriu și în fine,

6. că au esamenul prescris de lege și din limba maghiară.

Cererile astfel instruite sûnt de a se subscerne subscrisului oficiu protopresbiteral până la terminul mai sus indicat.

Comitetul parochial gr. or. din Câmpeni, din ședinţa ţinută la 7 Octomvre 1883. în conţelegere cu

Ioan Gall m. p.,
protop. ca adm.

Nr. 277 [582] 2—3

EDICT.

Nicolau Ivan din Vulcan, comitatul Brașovului, a părăsit cu necredinţă de 5 ani pre legiuita sa soţie Iuliana născ. George Neacșu tot din Vulcan, fără de a se sci locul, unde se află și de mai trăesce, este prin aceasta citat, ca în termin de trei luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la dincontră și în absenţa lui se va pertracta și decide procesul divorţial intentat asupră-i de către soţia sa.

Brașov, 30 Septemvre, 1883.

Forul matrimonial gr. or. al protopresbiteratului Branului.

Nr 3874: 1883. civ [581] 2—3

Publicaţiune.

Pentru începerea lucrărilor de pregătire în obiectul de segregare în **Daia (Szász-Danyád)** și în special pentru regularea representărei, alegerei ingineriului și pregătirea preliminariului de spese se pune ḑi de pertractare pe **18 Decembre 1883,** la 10 oare înainte de ameaḑi **la casa judelui din Daia,** la care se invită părţile interesante cu observarea, că absenţa lor nu va impedeca ţinerea pertractărei.

Elisabetopole, 10 Octomvre, 1883.

Kelemen m. p.
jude esmis.

Nr 3861 civ 1883 [577] 3—3

Publicaţiune.

Pentru facerea preparativelor în afacerea segregărei hotarului **„Balavâsâr“,** în special pentru regularea representaţiunei, alegerea inginerului și preliminarea de spese se pune termin ḑiua de **3 Decembre 1883. 10 oare înainte de ameaḑi** în comuna **Balavâsâr,** la casa judelui. Despre aceasta sûnt avisaţi toţi cei interesaţi, cu aceea observare, că absenţa lor nu va împedeca ţinerea pertractărei.

Elisabetopole, 30. Septembre, 1883.

Dela judele esmis de tribunal:

Kelemen m. p.,
jude esmis.

Turnătoare de clopote și de metal

a lui

Antonie Novotny

le recomandă pentru facerea de clopote nouĕ, pentru turnarea din nou a clopotelor sparte de toată mărimea, precum și pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanţă pe mai mulţi ani. Montate cu chivere (coroane) de lemn, fer turnat și făurit; astfel construite, că după ce sûnt usuate pe o parte sĕ poată fi învêrtite cu înlesnire în ori-ce direcţiune, prin ceea ce se evită creparea lor.

Cu deosebire recomand

clopotele găurite și premiate

inventate de mine, care au un ton mai întins, mai puternic și mai adûnc, ca cele de sistemul vechiu; un astfel de clopot în greutate de 300 punţi egalează pe unul de 400 punţi.

Recomand mai departe scaune de fer făurit pentru clopote solide și frumoase, clopote pentru orologiu sau discuri pentru oroloage și **toace** din metal, precum și toate celelalte articole de alamă și metal aparţinĕtoare de această categorie, cu preţurile cele mai moderate. Se construesc clopote și pe lûngă plătirea făcută în rate.

Clopote dela 300 punţi în jos, precum și stropitoare de mână se află totdeauna în magazin.

Pentru comande binevoitoare, care se efectuează solid și promt se recomandă

Antonie Novotny.

[359] 9—10 Timișoara, Fabrică.

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu. Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

www.digibuc.ro